

Številka: 122-1/2026-MOK-1

Datum: 8. 1. 2026

Zadeva: Program Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj za leto 2026

A. SPLOŠNI DEL PROGRAMA:

- Ocena stanja na področju problematike drog v Mestni občini Kranj.
- Sprotno spremljanje gibanja problematike drog v občini in svetovanje pri usklajevanju služb, programov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem zlorabe drog.
- Vzpostavljanje pogojev za aktivno izvajanje preventivnih programov v MOK.
- Strokovno usposabljanje članov Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju: LAS) in razvijanje lokalnih kadrovskih potencialov za delo v lokalni skupnosti na področju problematike drog.
- Priprava programa dela za leto 2027.
- Poročanje svetu MOK o delu LAS za leto 2025.
- Vplivanje na državno in lokalno politiko, ki kakorkoli vpliva na zdravje in na zakonske vidike problematike zasvojenosti.
- Seznanjanje javnosti o pojavnosti zlorabe drog v lokalni skupnosti s ciljem konstruktivnega odziva javnosti na problematiko drog in reševanje problematike.

B. OPERATIVNI DEL PROGRAMA:

1. Preventivni programi v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah MOK:

Lokalna akcijska skupina Mestne občine Kranj za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) bo v šolskem letu 2026/2027 v vrtcih, OŠ in SŠ ter Dijaškem in študentskem domu Kranj (v nadaljevanju DŠD) podpirala:

teme delavnic za učence v OŠ in delavnic za dijake v SŠ:

- zasvojenost (sem spadajo: alkohol, tobak, druge droge, nekemične zasvojenosti - internet, računalniške igre, elektronske cigarete - *e-cigareta*, *vejp*, *pod*, *mod*, *buff*, *bar*, *osebni uparjalnik**, ipd.),
- krepitev duševnega zdravja (sem spadajo: samopodoba, veščine za obvladovanje svojega življenja in uspešnega soočanja z izzivi, čustvenimi stiskami, stresom, tesnobo in depresijo),
- nasilje med vrstniki (sem spada: spletno nasilje in drugo nasilje),
- motnje hranjenja.

teme predavanja za starše:

- v vrtcih na temo: preprečevanje škodljive rabe sredstev za omamo (elektronske cigarete, alkohol, tobak, druge droge, digitalni mediji) ali vzgoja ali razvajanost ali odnosi med starši in otroci ali odnosi v sodobni družini.

- v OŠ na temo preprečevanje škodljive rabe sredstev za omamo (elektronske cigarete*, alkohol, tobak, druge droge, digitalni mediji) ali na temo vzgoje,

teme delavnice ali predavanja za učitelje in vzgojitelje v vrtcih, OŠ in SŠ:

- na temo izzivi pedagoškega procesa.

LAS lahko, glede na potrebe na terenu, teme za neposredni poziv tudi spremeni.

Urad za družbene dejavnosti pripravi neposredni poziv za sofinanciranje preventivnih programov v vrtcih, OŠ in SŠ ter DŠD za šolsko leto 2026/2027. Predlog izbora in razdelitve sredstev opravi strokovna komisija imenovana s strani župana Mestne občine Kranj in je sestavljena iz treh članov Lokalne akcijske skupine Mestne občine Kranj, in sicer: Andraž Jakelj, Damijan Suhadolnik, Biljana Djaković, nadomestna članica Manja Vovk. Člani LAS obravnavajo predlog navedene Komisije. O predlogu odloči župan, z izbranimi izvajalci pa se sklene neposredne pogodbe o sofinanciranju.

Sredstva za ta namen bodo planirana v proračunu za leto 2027, torej v Programu LAS za leto 2027, in sicer se za ta namen okvirno nameni skupaj 21.980 €, od tega za vrtce predvidoma 2.000 €, za osnovne šole 13.480 € in za srednje šole ter DŠD 6.500 €.

Rok: avgust 2026

2. Ocena stanja

rok: februar 2026

odgovorne osebe: člani LAS, ki so predstavniki sociale, policije, zdravstva, mladine, otroškega varstva, osnovnih in srednjih šol.

3. Poročilo o opravljenem delu LAS za leto 2025

rok: marčevska seja Mestnega sveta MOK 2026

odgovorni osebi: Suzana Gladović in Manja Vovk

4. Pregled in ocena poročil

Urad za družbene dejavnosti je v skladu s Programom LAS za proračunsko leto 2026 že izvedel in izbral izvajalce na javnem razpisu za sofinanciranje preventivnih programov v vrtcih, OŠ in SŠ ter DŠD za šolsko leto 2025/2026. Izbor in razdelitev sredstev je opravila strokovna komisija imenovana s strani župana Mestne občine Kranj in je bila sestavljena iz treh članov Lokalne akcijske skupine Mestne občine Kranj, in sicer: Andraž Jakelj, Damijan Suhadolnik, Biljana Djaković, nadomestna članica Manja Vovk. Člani LAS so tudi obravnavali predlog navedene Komisije. Z izvajalci so bile tudi že sklenjene pogodbe in izvajalci že izvajajo delavnice in predavanja.

Sredstva za ta namen so planirana v proračunu za leto 2026, torej v Programu LAS za leto 2026, in sicer se za ta namen nameni skupaj 19.000 €, od tega za vrtce 1.780 €, za osnovne šole 12.211 € in za srednje šole ter DŠD 5.009 €.

Komisija v sestavi Damijan Suhadolnik, Nika Kramarič, Biljana Djaković pa opravi pregled poročil opravljenih programov za šolsko leto 2025/2026 v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah.

rok: oktober 2026

5. Preventivne dejavnosti Nacionalnega inštituta za javno zdravje, OE Kranj

NIJZ OE Kranj, ki pokriva območje celotne gorenjske regije, na področju preprečevanja in zmanjševanja zasvojenosti v letu 2026 načrtuje naslednje aktivnosti:

- alkohol: promocija dogodkov brez alkohola, izvedba delavnice Biti trezen ne pomeni biti brezvezen na gimnaziji Franceta Prešerna Kranj, osveščanje različnih deležnikov in splošne javnosti o nevarnostih izpostavljenosti še nerojenega otroka alkoholu (obeležitev 9. septembra – mednarodnega dneva Fetalnega alkoholnega sindroma), akcija Otroci za varnost v prometu, predavanja za splošno in strokovno javnost ter odzivanje ob aktualnih dogodkih, povezanih s tematiko tveganega in škodljivega rabe alkohola, spodbujanje interdisciplinarnih obravnav tveganega in škodljivega pitja alkohola med odraslimi;
- tobak: osveščanje različnih deležnikov in splošne javnosti o problematiki kajenja ter spodbujanje k prenehanju kajenja (obeležitev 31. januarja - dneva brez cigarete in 31. maja - svetovnega dne brez

tobaka), informiranje različnih ciljnih skupin (zdravstveni delavci, pedagoški delavci, odločevalci) o dogajanju na področju kajenja ter spodbujanje in izvajanje informiranja staršev OŠ;

- druge droge: koordinacija regijske EWS mreže, spremljanje dogajanja na terenu, izmenjava in obveščanje partnerjev o novih psihoaktivnih snoveh (NPS) v okviru regijske mreže;
- nekemične zasvojenosti: povečevanje zdravstvene pismenosti prebivalcev na področju nekemičnih zasvojenosti.

V okviru vsakoletne izdaje publikacije Zdravje v občini, ki jo NIJZ aktivno promovira tako v občinah in med zdravstvenimi delavci, preko spletne strani NIJZ pa je dostopna tudi splošni populaciji, NIJZ prikazuje tudi različne kazalnike, povezane z rabo psihoaktivnih substanc za posamezne občine.

Skozi vse leto pa NIJZ OE Kranj izvaja tudi aktivnosti na področju krepitev duševnega zdravja, promocije zdravja v šolskem okolju in v vrtcih, pa tudi med odraslimi prebivalci Slovenije (med starši, učitelji, vzgojitelji, v delovnih organizacijah).

rok: leto 2026

nosilec: Marjetka Hovnik Keršmanc

6. Preventivne dejavnosti Zdravstvenega doma Kranj

Območna enota Kranj, ZD Kranj

Območna enota Kranj obsega občine: Mestna občina Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Cerklje na Gorenjskem in Jezersko. Območna enota obsega približno 83. 800 prebivalcev.

Vizija Centra za krepitev zdravja (CKZ) Kranj, od ustanovitve dalje, je „Krepitev zdravja za vse“, ki obsega vse populacijske skupine (otroke, mladostnike, bodoče in že starše, aktivno populacijo, starejše in tudi druge, predvsem ranljive skupine: motorično in senzorično, socialno-ekonomsko, razvojno ali kakorkoli drugače ovirane posameznike). Zato je smiselno, da je vizija tudi vizija lokalnega okolja na področju krepitev zdravja in zagotavlja enakosti na območju Osnovnega zdravstva gorenjske (OZG), Območne enote (OE) Kranj. Slogan CKZ Kranj pa je Jutri Danes pa res začnem, s katerim spodbujamo občane, da je za zdrav življenjski slog potrebno poskrbeti danes in ne čakati na jutri.

Promocija zdravja, primarna preventiva

- Osebna komunikacija med staršema

Program Osebne komunikacije med staršema je namenjen mladim staršem kot podpora pri vzpostavljanju in krepitevi kakovostnega skupnega življenja, partnerskega sožitja ter zdravega delovanja družine. Izvaja se v okviru programa Priprava na porod in starševstvo. Njegov osnovni namen je prispevati k zmanjševanju pojavov socialne patologije, zlasti na področju omam in zasvojenosti, kot so alkohol, kajenje, nedovoljene droge ter pretirana raba informacijske tehnologije. Strokovno potrjeno je, da slabo sporazumevanje in neučinkovita komunikacija med partnerjema oziroma staršema pomembno povečujeta tveganje za razvoj psihosomatskih obolenj ter različnih oblik zasvojenosti.

Dodatna vsebina Moški na prehodu v starševstvo, iz leta 2024, v okviru Priprave na porod in starševstvo je bila tudi v letu 2025 zelo dobro sprejeta in predstavljena tudi na posebni obeležitvi 70.letnice Porodnišnice Kranj. Vsebinska je bila prepoznana in dobro sprejeta tudi širše po Sloveniji. Predavanje je usmerjeno v nagovarjanje moških k ozaveščanju in zmanjševanju socialne patologije, zlasti omam in zasvojenosti (alkohol, kajenje, nedovoljene droge, informacijska tehnologija). S tovrstnimi vsebinami bomo tudi v prihodnje nadaljevali.

- Delavnica Zasvojenost

Delavnica se izvaja za učence v 5.razredu osnovne šole. Tematika obravnava zdrave in nezdrave navade. Na delavnici se učence seznani z razlikami med odvisnostjo in zasvojenostjo, med legalnim in nelegalnim, ter med kemično in nekemično zasvojenostjo ter načine, kako se z njimi soočamo in kakšne so lahko posledice zasvojenosti. Na delavnici je predstavljena zgodba o miški Gospodični Posledični, ki uspe prepričati učenca Jerneja, da ne poseže po alkoholu in kajenju ter se zave posledic, ki jih zasvojenost prinese. Delavnica je zelo dobro sprejeta in spodbuja aktivno vključevanje ter razpravo učencev..

- Stop kajenju

Kratka delavnica je namenjena učencem od 5. razreda naprej in obravnava uporabo elektronskih cigaret, fjuč in klasičnih cigaret. Izvaja se na podlagi povpraševanja šol, kjer je zaznana problematika. V preteklem letu je bilo izvedeno kar nekaj delavnic, pričakujemo pa nadaljnje zanimanje tudi v prihodnje. Vsebinska se prilagodi aktualnim vzorcem rabe tobačnih in povezanih izdelkov; v letu 2025 je bil poudarek na uporabi fug in elektronskih cigaret.

- Alkohol ni mleko in kajenje ni "in"

Predavanje je namenjeno učencem zadnje triade osnovne šole in se izvede na povabilo šole. Primerno je tudi za razredne ure in naravoslovne dneve. Vsebinska vključuje aktivno sodelovanje učencev in spodbuja kritičen pogled

na zlorabo alkohola in kajenja. Posebej je priporočljivo za učence 9. razreda, ki se ob koncu šolskega leta soočajo z obeleževanjem prehodov, kot je valeta. Izvedli smo nekaj delavnic.

- Vpliv substanc na telo

Delavnica je namenjena dijakom v 3. letniku srednje šole in obravnava odgovorno vedenje mladostnikov glede psihoaktivnih substanc. Teme se dodatno obravnavajo tudi pri rednih sistematskih zdravstvenih pregledih, ki jih izvajata zdravnik in medicinska sestra, s ciljem zgodnjega ugotavljanja tveganih vedenj.

- Zdrave in nezdrave navade

Tematika se predstavlja na roditeljskih sestankih v višjih razredih osnovne šole. Starši se seznaniijo z nezdravimi navadami mladostnikov v šoli in se poudarja zdrave navade. Izvedemo jo tudi v športnih klubih..

- Stojnica zdavih navad

Stojnica se izvaja na vseh srednjih šolah v Kranju in je namenjena dijakom vseh letnikov. Predstavlja vsebine o zdravih in nezdravih navadah s posebnim poudarkom na tveganih vedenjih, kot so kajenje, uporaba nedovoljenih substanc, zloraba alkohola in prekomerna raba informacijske tehnologije. Dijaki z uporabo simulacijskih očal, ki ponazarjajo različne stopnje alkoholnega vpliva na zaznavanje in ravnotežje, praktično prepoznajo stanje opitosti. V Letu 2025 smo stojnico izvedli tudi na nekaterih osnovnih šolah. Odziv je bil zelo dober.

- Stop zasvojenosti in Dan brez alkohola v Mestni občini Kranj – sodelovanje v lokalni skupnosti

Program vključuje aktivno sodelovanje na dogodkih Mestne občine Kranj.

- Vzgojni centri v OE Kranj

V sodelovanju z vzgojnimi centri se izvajajo kratke delavnice, ki vključujejo vse zgoraj navedene tematike. Program omogoča aktivno sodelovanje otrok in dijakov ter individualne posvete in kratke strokovne pogovore.

- Promocija zdravja v lokalni skupnosti

Izvajanje predavanja v delovnih organizacijah in v Medgeneracijskem centru Kranj ter v občinah, ki jih pokriva območna enota Kranj: Naklo, Šenčur, Preddvor, Cerklje, Jezersko, z naslovom MANJ KAPLIČ ALKOHOLA, VEČ LET ŽIVLJENJA. Predavanje obravnava težave zaradi čezmernega pitja alkohola, ki se lahko negativno odražajo na vseh področjih življenja in so pogosto prepoznane prepozno. Cilj je ozaveščanje zaposlenih in občanov o tveganjih pitja alkohola ter zagotavljanje informacij za odgovorno odločanje o pitju.

Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog

Paciente, vključene v Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, obravnavamo pri:

- zdravniku, ki obsega področje terciarne preventive, zlasti s stimulacijo za bolj zdravo življenje, samo zdravljenje pa prispeva k zmanjševanju škode in kriminalnih dejanj;
- pri psihologu, ki obsega psihosocialne ukrepe, ki vključujejo svetovanje, motivacijske razgovore, kognitivno - vedenjsko terapijo, tehnike sproščanja, pogovorne ure, delavnica o odnosih;
- pri psihiatru, ki obsega vodenje bolnikov; vključuje tudi skupinsko ter družinsko terapijo in druge aktivnosti za preprečevanje recidivov na področju zasvojenosti z nedovoljenimi drogami;
- pri diplomirani medicinski sestri/zdravstveniku, ki vsebinsko zajema področje zmanjševanja problematike na področju kajenja, tveganega, škodljivega pitja alkohola, zasvojenosti; svetovalne pogovore o higienskih ukrepih, o ukrepih za preprečevanje in obvladovanje okužb (maska, higiena rok), negi, prehrani, gibanju, razvoju in vzgoji otrok, zmanjševanje socialnih stisk ter vključevanju in krepitvi bolj zdravih navad v vsakdanje življenje.

V spomladanskem obdobju se bo izvedlo anonimno testiranje na viruse hepatitisa in HIV in predavanje o ozaveščanju škodljivosti zlorabe prepovedanih substanc.

rok: leto 2026

nosilec: Nataša Kern

7. Preventivne in kurativne dejavnosti Centra za socialno delo Gorenjska - Center za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo zasvojenih in Reintegracijskega centra

Labirint – Sprejemni in dnevni center, Sejmišče 4, Kranj

Kurativne dejavnosti:

- psihosocialna obravnava posameznikov, ki še živijo zasvojen način življenja in njihovih bližnjih oseb (individualna in skupinska obravnava),
- psihosocialna obravnava posameznikov (in njihovih bližnjih oseb), ki vzpostavljajo in vzdržujejo abstinenco od psihoaktivnih snovi ali škodljivih vedenj (individualna in skupinska obravnava),
- vzpostavljanje podporne mreže pri reševanju individualne situacije uporabnika (sodelovanje s šolami, CSD-ji, sodišči, zavodi za prestajanje kazni zapora, probacijskimi enotami, zdravstvenimi domovi,

psihiatričnimi bolnišnicami, zaposlitvenimi centri, s sorodnimi vzgojnimi in socialnovarstvenimi programi, ipd.).

- informiranje o / usmerjanje v druge oblike pomoči.

Preventivne dejavnosti:

- testirna točka za Gorenjsko regijo kot člani regijske mreže Sistema za zgodnje opozarjanje na pojav NPS,
- obravnava mladih eksperimentatorjev (individualna in skupinska obravnava),
- sodelovanje s PUM (individualna in skupinska obravnava)
- sodelovanje s šolami - izvajanje preventivnih delavnic za učence OŠ in SŠ,
- sodelovanje s šolami pri reševanju konkretnih stisk in težav učencev in pomoč pri reševanju različnih situacij skupaj s strokovnimi delavci šole.

Stanovanjska skupina Katapult, Sejmišče 4, Kranj

Stanovanjska skupina Katapult je namenjena posameznikom in posameznicam (v nadaljevanju: posamezniki), ki vzpostavljajo oz. želijo krepiti abstinenco od prepovedanih substanc in/ali alkohola, ter drugih škodljivih vedenj. Posamezniki imajo v sklopu programa možnost namestitve, hkrati pa so vključeni v dnevno obliko obravnave, ki poteka skozi cel dan. V izven bivalno obravnavo se vključujejo posamezniki, ki so bivalni program že zaključili, svojci in tisti, ki se ne odločijo za bivalno obliko obravnave.

Delo je terapevtsko usmerjeno z namenom, da posamezniki pri sebi najdejo učinkovitejše in bolj zadovoljujoče načine soočanja z izzivi, s katerimi se tekom življenja srečajo ter hkrati ohranjajo in krepijo abstinenco od psihoaktivnih substanc. Posameznike se nenehno spremlja pri osebni napredku, integraciji v okolje in uresničevanju njihovih zastavljenih ciljev.

Preko različnih športnih, kulturnih, ustvarjalnih, izobraževalnih, skupnostnih in projektnih tematik posamezniki iščejo svoj smisel, vnašajo red in odgovornost in se pripravljajo na samostojno življenje.

Tekom obravnave v programu se vključujejo v prostovoljno delo v lokalnem okolju in ga nadaljujejo tudi po zaključku programa.

Reintegracijski center v Domu Vincenca Drakslerja v Pristavi pri Tržiču:

- Program je namenjen celostni obravnavi posameznikov, ki po procesu zdravljenja zasvojenosti ali samostojno vzpostavljeni abstinenci potrebujejo pomoč pri namestitvi, vzpostavljanju temeljev za trajno abstinenco in ponovnem vključevanju v socialno okolje. Je namestitveni in »visokopražni« tip programa (pogoj za vključitev je vzpostavljena abstinenca od vseh prepovedanih psihoaktivnih substanc in alkohola, v primeru vedenjski zasvojenosti pa od kritičnega vedenja). Izvaja se socialna rehabilitacija in integracija oseb, ki imajo težave z različnimi oblikami zasvojenosti, pri čemer se uporablja raznolike pristope ter upošteva vse človekove razsežnosti. Posebnost pristopa je tako imenovana »pol odprta« obravnava in individualni pristop, saj imajo uporabniki različne predhodne obravnave, izkušnje, potrebe in težave.
- Program zajema tudi izven bivalno obravnavo, ki poteka v obliki podpornih pogovorov in različnih aktivnostih. Namenjena je osebam, ki imajo težave z zasvojenostjo in ne potrebujejo oz. želijo bivalne obravnave ter svojcem oseb, ki imajo težave z zasvojenostjo. Prav tako se v to obliko vključujejo tisti, ki so zaključili ali izstopili iz bivalne obravnave.
- Program skozi različne aktivnosti promovira zdrav način življenja in izvaja preventivo pred zasvojenostjo (predavanja za različne ciljne skupine, povezovanje z drugimi organizacijami, udeležba v skupnostnih akcijah v lokalnem okolju ipd.).

rok: leto 2026

nosilki: Suzana Gladović in Karin Kokalj

C. FINANČNI PLAN:

Preventivne dejavnosti:

v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah MOK	19.000,00 €
. vrtci	1.780,00 €
. osnovne šole	12.211,00 €
. srednje šole in DŠD Kranj	5.009,00 €

Aktivnosti LAS

. stroški okroglih miz, predavanj, strokovnih srečanj,
preventivnih programov, preventivnih akcij,
drugi odhodki (pogostitev, strokovno izobraževanje)

300,00 €

Skupaj sredstva:

19.300,00 €

Pripravila:

Manja Vovk

Suzana Gladović
Predsednica LAS

Matjaž Rakovec
Župan